

BOSNA i HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
71 0 P 142581 16 Rev
Banja Luka, 17.5.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Tanje Bundalo kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M.S. iz B., ..., zastupan po punomoćnicima M.D. i D.Z., advokatima iz P., protiv tužene U.C.B. ad B., ..., zastupana po punomoćniku S.D., advokatu iz B., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci 71 0 P 142581 14 Gž od 11.3.2016. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 17.5.2018. godine, donio je sljedeću

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova odgovora na reviziju.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 142581 12 P od 09.09.2014. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se tužena obaveže da mu na ime naknade štete isplati iznos od 5.625.000,00 EUR ili 10.968.750,00 KM, uz pripadajuće zakonske zatezne kamate i troškove postupka.

Obavezan je tužitelj da tuženoj na ime troškova postupka isplati iznos od 20.732,40 KM u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci 71 0 P 142581 14 Gž od 11.3.2016. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijeni su zahtjevi stranaka za naknadu troškova drugostepenog postupka.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužitelj zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači tako da se u cjelosti udovolji tužbenom zahtjevu, ili da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena strana osporava sve navode revizije i predlaže da se revizija odbije.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužitelja za naknadu štete u iznosu od 10.968.750,00 KM, koja je prouzrokovana docnjom tuženog u isplati ugovorene svote po ugovoru o kreditu od 04.11.2009. godine.

Odlučujući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da su tužilac i tužena bili u ugovornom odnosu temeljem zaključenog ugovora o kreditu od 04.11.2009. godine, kojim se tužena obavezala tužiocu isplatiti kredit u iznosu od 1.370.000,00 KM, uz obavezu tužioca da taj kredit vrati sa kamatom od 11,49%, da je ugovor bio namjenskog karaktera u cilju izgradnje - dogradnje poslovnog objekta u P., da su ugovorom tužilac i tužena postigli saglasnost da korisnik kredita, tj. tužilac obezbijedi da društvo "Z. BiH" d.o.o. mora pratiti komplet projekat, utvrditi predračun radova, korištenje sredstava iz kredita na osnovu ispostavljenih situacija koje će biti ovjerene od strane "Z." d.o.o. i praćenje izgradnje u skladu sa urbanističkom i građevinskom dozvolom, da je početkom decembra 2009. predstavnik društva "Z. BiH" d.o.o. izašao na lokaciju na kojoj je tužilac gradio objekat koji se finansirao iz odobrenog kredita, te sačinio mišljenje koje je dostavljeno tuženoj, da iz ovog mišljenja proizlazi da se ne može provoditi kontrola namjenskog korištenja kreditnih sredstava na projektu jer nije dostavljena potrebna dokumentacija na osnovu koje bi se vršila kontrola, da glavni projekat nema predmjera građevinsko - zanatskih radova, da priložena kopija katastarskog plana nije ovjerena od strane nadležnog organa, kako stoji u građevinskoj dozvoli, da objekat koji se gradi na terenu nije u skladu sa odobrenjem za građenje, glavnim projektom i zapisnikom o iskolčenju objekta, da se planira građenje suterena na većoj površini od one u građevinskoj dozvoli, da nije dostavljen terminski plan izvođenja radova, niti se vodi građevinska knjiga na gradilištu za izvedene radove i slično, da je upravo ovo mišljenje društva "Z. BiH" bilo razlog zbog čega nije došlo do isplate prve tranše odobrenog kredita od strane tužene, da su nakon ovog mišljenja tužilac i tužena zaključili aneks ugovora o kreditu u dijelu ugovora o praćenju korištenja sredstava iz kredita, tako da je tužilac angažovao vještaka Daru Obradović da vrši praćenje kontrole namjenskog korištenja kreditnih sredstava koja su odobrena tužiocu od strane tužene, da je ovaj vještak pratio utrošak sredstava do jula 2010. godine, da je utvrdio da je stepen izgrađenosti objekta u to vrijeme bio 76%, a da je terminski plan građenja objekta bio 31.07.2010. godine, da je tužilac za objekat koji je gradio u P. odobrenim kreditnim sredstvima zaključio predugovor o kupoprodaji objekta sa A.I.L., da se predugovorom tužilac kao prodavac obavezao da će sve radove završiti najkasnije do 30.08.2010. godine, da je kupoprodajna cijena po predugovoru 5.625.000,00 EUR, da je istim predviđeno zaključenje konačnog ugovora o prodaji do 30.09.2010. godine, uz uslov ukoliko građevinski objekat ne bude završen u navedenom roku da je predugovor ništav, da je predugovor zaključen u RS i da nije ovjeren.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud nalazi da prema predmetnom ugovoru o kreditu tužena nije docnila u isplati ugovorene svote kredita i da nema njene odgovornosti za štetu nastalu tužitelju, te da tužitelj nije dokazao postojanje bilo kakve štete prouzrokovane eventualnom docnjom tužene, pa je pozivom na odredbe člana 45. stav 2. i člana 267. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), te odredbu člana 21. Zakona o notarima („Sl. glasnik RS“ 86/04 do 78/11) i odredbu člana 21. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja („Sl. list SFRJ“ 43/82 i 72/82), tužbeni zahtjev odbio.

Odlučujući o žalbi tužitelja izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je u cjelosti prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda, te je žalbu odbio, a prvostepenu presudu potvrdio.

Odredbe nižestepениh sudova su na zakonu zasnovane.

Bez ikakvog uporišta u izvedenim dokazima je tvrdnja tužitelja isticana tokom postupka i u reviziji da je obaveza banke po predmetnom ugovoru o kreditu bila da isplati ugovoreni novčani iznos kredita u četiri jednake rate. Naime, prema pismenoj ispravi u ugovoru koja je tokom postupka pročitana kao dokaz, u odjeljku koji se odnosi na obavezu banke u pogledu isplate ugovorene svote kredita (tačka 5.) ugovoreno je, između ostalog – tačka 5.3., da će banka isplatu kredita vršiti na račun korisnika kredita i to na način proporcionalan učešću sredstava banke i korisnika kredita u finansiranju izvođenja radova i to u omjerima kako slijedi, a sve shodno obavezi korisnika kredita iz tačke 9.10. alineja 1: građevinski radovi 39,4% vlastitog učešća, 60,6% kreditna sredstva; vodovod i kanalizacija, mašinski radovi – 100% kreditna sredstva; elektroinstalacije 23,8% vlastita sredstva, 76,2% kreditna sredstva, uz prethodno dokumentovanje da je vlastito učešće plaćeno ili polog navedenog iznosa na račun.

Ovo znači da predmetnim ugovorom o kreditu od 04.11.2009. godine nije ugovorena безусловna isplata ugovorenog iznosa u jednakim ratama ili u konkretnom roku, nego je isplata ugovorenog iznosa uslovljena dinamikom završetka određenih vrsta radova na objektu ili eventualnim deponovanjem iznosa učešća tužitelja u tim radovima na ugovorom određeni račun, a praćenje stepena dovršenosti pojedinih radova povjereno je društvu „Z.“ d.o.o. S.

Dakle, bez ikakvog značaja za ishod ove parnice je tvrdnja tužitelja, čak i da je tačna, da se tužena banka prije zaključenja ugovora – tokom pregovora ugovora o kreditu koji su prethodili zaključenju ugovora, obavezala безусловno isplatiti iznos kredita u četiri jednake rate, budući da pregovori ne obavezuju ugovorene strane ukoliko rezultati tih pregovora nisu sadržani u samom ugovoru (član 30. stav 1. ZOO).

Iz navedenog proizlazi da je pravilan zaključak oba nižestepena suda da ugovorom o kreditu od 04.11.2009. godine zaključenim između ugovornih strana, nije ni ugovoren konkretan rok za isplatu ugovorenog iznosa kredita od strane tužene banke u nekom vremenskom odsjeku ili fiksnim datumom. Isplata ugovorenog iznosa uslovljena je realizacijom dijela finansiranja objekta od strane korisnika kredita koji se utvrđuje na ugovorom propisan način, što je tužena banka u potpunosti ispoštovala.

Prema utvrđenim činjenicama, što ustvari nije bilo ni sporno među strankama, tužena banka je ugovoreni iznos kredita u cjelosti isplatila nakon pozitivnih izvještaja o stanju građevinskog objekta i ispunjenju obaveza dijela finansiranja objekta od strane tužitelja, a koji izvještaji su uspostavljeni od strane finansijsko – građevinskog nadzornog organa D.O., što u konačnom znači da nije bilo zakašnjenja u isplati iznosa kredita koji bi se mogao pripisati krivici tužene banke koji bi prouzrokovao kašnjenje u dovršetku radova na finansiranom objektu i štetu tužitelju zbog nemogućnosti prodaje objekta, a kako to pravilno nalaze nižestepeni sudovi.

U pogledu tvrdnje revidenta da je kašnjenje u isplati ugovorenog iznosa kredita, a samim tim i kašnjenje u izgradnji objekta prouzrokovano uslovljavanjem tužene banke pri zaključenju ugovora o kreditu, da se kao nadzorni organ u pogledu ispunjenja uslova za isplatu kredita iz tačke 5.3. ugovora angažuje društvo „Z.“ d.o.o. S., valja naglasiti da je pravo banke u ponudi za zaključenje ugovora o kreditu bilo da predloži kao nadzorni organ bilo koje pravno ili fizičko lice za koje banka smatra da je kvalifikovano. Činjenica da društvo „Z.“ d.o.o. S. pripada grupaciji „UC“ b. ne znači da je u pogledu angažovanja tog društva kao nadzornog organa postojao bilo kakav sukob interesa ugovorenih strana i angažovanog društva. U konkretnoj situaciji, tužitelj je prihvatio ponuđene uslove banke za zaključenje ugovora, pod uslovima koji su u većem dijelu rezultat pregovora ugovorenih strana, prihvatio sve ponuđene uslove, pa i

angažovanje društva „Z.“ d.o.o. kao nadzornog organa, što je rezultat njegove slobodno izražene volje u skladu sa odredbom člana 28. ZOO. U prilog ovakvog zaključka ide i nesporna činjenica da su ugovorne strane, nakon prvog negativnog izvještaja društva „Z.“ d.o.o. o stanju izvedenih radova i angažovanju sredstava tužitelja, što je rezultiralo prolongiranjem isplate ugovorenog iznosa kredita, na prijedlog tužitelja, zaključile aneks osnovnog ugovora 15.3.2010. godine, kojim su promijenili nadzorni organ, odnosno tačku 9.10. ugovora o kreditu. Kao nadzorni organ postavljen je građevinski vještak D.O. iz P., što takođe predstavlja izraz saglasnosti slobodno izraženih volja ugovornih strana.

U pogledu prvog, negativnog izvještaja nadzornog organa društva „Z.“ d.o.o. o stepenu izgrađenosti objekta i ispunjenosti uslova za isplatu ugovorenog iznosa kredita, valja naglasiti da tužitelj tokom postupka, osim tvrdnje da taj izvještaj nije bio realan, nije predlagao nikakve dokaze u cilju utvrđenja te činjenice, niti na okolnost da je tužena banka imala uticaj na takav izvještaj nadzornog organa, pri čemu se nužno nameće pitanje kakav bi bio interes banke za odlaganje isplate ugovorene svote kredita.

Prema navedenom i ovaj sud nalazi da nije bilo neizvršenja, niti neurednog izvršenja obaveza banke u isplati ugovorenog iznosa kredita po predmetnom ugovoru o kreditu, a samim tim da ne postoji krivica na strani banke za kašnjenje u izgradnji objekta tužitelja kao i za eventualnu štetu nanесenu tužitelju tim kašnjenjem.

Pravilno oba nižestepena suda nalaze da tužitelj nije dokazao ni postojanje štete prouzrokovane kašnjenjem u izgradnji, o čemu su dali detaljno i razložno obrazloženje koje prihvata i ovaj sud. Međutim, obzirom na nepostojanje osnova za naknadu štete tužitelju po kom bi banka bila odgovorna za nastalu štetu, što je naprijed obrazloženo, ovaj sud nalazi suvišnim obrazlaganje prigovora revizije koji se odnose na utvrđenje sudova u pogledu postojanja i visine štete pričinjene tužitelju.

Iz izloženog proizlazi da pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je o reviziji tužitelja odlučeno kao u izreci, temeljem odredbe člana 288. Zakona o parničnom postupku (“Službeni glasnik RS” br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 -u daljem tekstu: ZPP).

O zahtjevu tužene za naknadu troškova sastava revizije odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 381. stav 1. ZPP, budući da ovaj sud nalazi da odgovor na reviziju nije bio neophodan za uspjeh tužene u ovom revizijskom postupku.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić